

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Uitbreiding premie projectbegeleiders collectieve renovaties (burenpremie) met extra financiële bijdrage van 200 €

SAMENVATTING

Sinds 2017 dient elke elektriciteitsdistributienetbeheerder in Vlaanderen de collectieve aanpak van renovatiewerken van woningen, wooneenheden of woongebouwen te ondersteunen. Dit gebeurt door samen te werken met projectbegeleiders collectieve renovatie. De projectbegeleiders worden ook financieel vergoed door de elektriciteitsdistributienetbeheerder voor hun gemaakte begeleidingskosten. Dit zijn de kosten die projectbegeleiders maken bij het begeleiden van particuliere eigenaars vanaf de eerste interesse in de energetische renovatie van hun woning tot het aanvragen van de renovatiepremies voor de uitgevoerde renovatiemaatregelen.

Omdat deze begeleidingen in eerste instantie werden opgevat binnen collectieve renovatieprojecten wordt deze begeleidingspremie ook de burenpremie genoemd.

Sinds de opstart van deze aanpak in 2017 zijn er in totaal 9685 wooneenheden voor een begeleidingstraject aangemeld. Voor 3098 wooneenheden werd dankzij dit begeleidingstraject een eerste renovatiemaatregel uitgevoerd en werd een burenpremie (van 400 euro) uitgekeerd. Voor 668 wooneenheden werd ook een tweede renovatiemaatregel uitgevoerd en kwamen de projectbegeleiders in aanmerking voor een tweede burenpremie van 400 euro. In totaal zijn er dankzij dit begeleidingstraject dus 3766 renovatiemaatregelen uitgevoerd en burenpremies uitgekeerd.

Uit feedback van de projectbegeleiders blijkt echter dat de burenpremie bij de eerste renovatie onvoldoende is om de extra tijd gestopt in het huisbezoek en het opstellen van een energetisch renovatierapport te kunnen vergoeden. Bovendien wordt deze premie slechts na de uitvoering van de renovatiemaatregel uitbetaald, gemiddeld na minstens een half jaar. Hierdoor kunnen projectbegeleiders, zeker wat de cash flow betreft, financieel in de problemen komen. Dit verhindert momenteel dat van deze ontzorgingsaanpak op grotere schaal wordt gebruik gemaakt.

Om dit probleem te remediëren, werd in een extra vergoeding ter waarde van 200 € boven op de huidige burenpremie voorzien vanaf 1 januari 2021 die uitgekeerd wordt na het opstellen van het renovatierapport, dus kort na het opstarten van de begeleiding van de particuliere eigenaar.

De inhoudelijke uitwerking van deze maatregel is ingevoerd via het ministerieel besluit van 21/12/2020 tot vaststelling van de nadere regels, technische vereisten en hoogten van de premies, trajectbegeleidingen en collectieve renovatieprojecten, vermeld in artikel 6.4.1/1 tot en met 6.4.1/9/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010. In artikel 10 van dit ministerieel besluit is toegevoegd

dat de projectbegeleider recht heeft op een vergoeding van een derde van de maximale collectieve renovatiebegeleidingspremie (de burenpremie) per wooneenheid na uitvoering en rapportering van de eerste 10 stappen van het begeleidingstraject. Stap 10 betreft dan het opstellen van een gedetailleerd gepersonaliseerd plan, modelbestek en indicatieve timing voor het vervolg van het renovatietraject.

Hetzelfde artikel voorziet dat de projectbegeleider collectieve renovatie een collectieve renovatiebegeleidingspremie kan bekomen van maximaal 600 euro per woning.

De financiële uitwerking van deze maatregel vindt wettelijke basis in het wijzigingsbesluit van 16/07/2021 van het Energiebesluit van 19 november 2010. Dit houdt in dat thans vanuit artikel 6.4.1/12 § 4/8 voor de uitvoering van de actieverplichtingen, hier concreet de collectieve renovatiebegeleiding zoals die vermeld wordt in artikel 6.4.1/9/1 van het Energiebesluit, aan de elektriciteitsdistributienetbeheerder een vergoeding wordt toegekend, boven op de reeds bestaande vergoeding van 400 euro per wooneenheid, van:

1° 200 euro voor een woning;

2° 200 euro per wooneenheid voor de eerste vijf wooneenheden van een appartementsgebouw, en 50 euro vanaf de zesde wooneenheid, afgetopt op 2500 euro voor het hele appartementsgebouw

In totaal is er voor deze maatregel een totaalbudget voorzien van 2 000 000 € of omgerekend de uitbreiding van de burenpremie voor ongeveer 10 000 renovatiebegeleidingstrajecten met gemiddeld 200 € elk. Voor de financiering van deze uitbreiding van de burenpremie wordt deels beroep gedaan op middelen uit het Energiefonds (1 miljoen euro) waaraan cofinancieringsmiddelen uit het Vlaams Klimaatfonds (1 miljoen euro) worden toegevoegd.

Deze maatregel draagt op een kostenefficiënte manier bij aan de realisatie van de Vlaamse niet-ETS broeikasgasemissiedoelstellingen. Een totale extra financiële ondersteuning vanwege de Vlaamse overheid van 2 miljoen euro zal wellicht leiden tot een particuliere investering in renovatiemaatregelen van 10.073.869 €, een jaarlijkse energiekostbesparing van 575.338 € en een totale emissiereductie van 57.765 ton CO₂-eq.

De Vlaamse Regering neemt kennis van deze uitbreiding van de burenpremie en hecht haar goedkeuring aan de reservering van het voorgestelde budget.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

BELEIDSDOELSTELLING:

Het voorstel draagt bij tot de volgende doelstellingen uit de Beleidsnota Energie 2019-2024:

- SD 1 Evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen, OD 1.1: Het Renovatiepact voor de grondige renovatie van woningen versterken.

Het voorstel draagt bij tot de volgende doelstellingen uit de Beleidsnota Klimaat 2019-2024:

- SD 2. Ambitieuw en realistisch klimaatbeleid voor de periode 2021-2030, OD 1. We optimaliseren de werking van het Klimaatfonds, OD 2. We werken verder aan een shift naar duurzame gebouwenverwarming, OD 8. We vergroten het draagvlak voor een transitie naar een klimaatneutrale samenleving bij burgers.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 8 december 2021 verkregen (bijlage 2).
Het begrotingsakkoord werd op 16 december 2021 verkregen (bijlage 3).

2. INHOUD

In artikel 6.4.1/9/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 wordt de volgende actieverplichting opgelegd aan alle elektriciteitsdistributienetbeheerders:

“Elke elektriciteitsdistributienetbeheerder ondersteunt de collectieve aanpak van renovatiewerken van woningen, wooneenheden of woongebouwen door samen te werken met projectbegeleiders collectieve renovatie en vanaf 1 januari 2017 een aanbod inzake collectieve renovatieprojecten te lanceren en daarbij minstens per kwartaal de inschrijvingen op dit aanbod te bundelen in concrete renovatieprojecten, waarbij elk project minstens tien woningen of wooneenheden uit dezelfde buurt bevat die intekenen op hetzelfde thematische collectieve projectaanbod.”

In het ministerieel besluit van 21/12/2020 tot vaststelling van de nadere regels, technische vereisten en hoogten van de premies, trajectbegeleidingen en collectieve renovatieprojecten, vermeld in artikel 6.4.1/1 tot en met 6.4.1/9/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010, zijn de taken en verplichtingen van deze actieverplichting omschreven. Artikel 10 van dit MB:

“Om aan de verplichting, vermeld in artikel 6.4.1/9/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010, te voldoen, sluit de elektriciteitsdistributienetbeheerder voor de ondersteuning van collectieve renovatiewerken met één of meer projectbegeleiders collectieve renovatie een samenwerkingsovereenkomst af.

De taken die door de elektriciteitsdistributienetbeheerder binnen een collectief renovatieproject minstens moeten worden uitgevoerd, zijn de volgende:

- 1° communiceren naar de doelgroep toe over de bestaande ondersteuning voor collectief uitgevoerde energiebesparende investeringen, inclusief over de mogelijkheden tot financiering en over de bestaande financiële ondersteuningsmaatregelen;
- 2° communiceren naar de doelgroep toe over de mogelijkheden inzake energetische renovatie en algemene indicatie geven van de verwachte energiebesparing;
- 3° communiceren en terugkoppelen over de energieverbruiken in de betrokken woningen of wooneenheden inclusief een benchmarking met gelijkaardige woningen, wooneenheden en gezinssituaties, dit zowel vóór de deelname aan een collectief renovatieproject als na de uitvoering van de werken;
- 4° wijzen op de andere voordelen van renovatie.

De taken die door de projectbegeleider dan wel de elektriciteitsdistributienetbeheerder binnen een collectief renovatieproject moeten worden uitgevoerd, zijn de volgende:

- 1° overtuigen van de doelgroep om in te stappen in een collectief renovatieproject;
- 2° fungeren als centraal aanspreekpunt voor vragen en problemen;
- 3° advies verlenen over het mogelijke plan van aanpak, zowel collectief als individueel, zowel voor een gefaseerde aanpak als een aanpak waarbij alle werken tegelijkertijd worden uitgevoerd;
- 4° ter plaatse doorlichten van de woningen die in een collectief project stappen, grondig op energetisch vlak zowel wat gebouwschil als installaties betreft, rudimentair op het vlak van algemene woningkwaliteit evenals wat het potentieel voor elektriciteitsopwekking met fotovoltaïsche zonnepanelen betreft;
- 5° opstellen van meetstaten;
- 6° indicatie geven van de verwachte energiebesparing voor de concrete betrokken woningen;

- 7° indicatie geven van de verwachte kostprijs voor uitvoering van de energiebesparende werken, op basis van de meetstaten;
- 8° indicatie geven van de netto-investeringskost, na verrekening van de financiële ondersteuningsmaatregelen waarvoor de klant in aanmerking komt;
- 9° zoeken naar mogelijke synergiën voor de uitvoering van werken bij verschillende deelnemers;
- 10° opmaken van een gedetailleerd gepersonaliseerd plan, inclusief afmetingen voor de uit te voeren werken, een modelbestek voor het opvragen van offertes, evenals een indicatieve timing voor het vervolg van het traject;
- 11° zoeken naar geschikte aannemers:
- opvragen van offertes;
 - neutraal vergelijken van offertes;
 - klant begeleiden bij de keuze tussen de offertes;
- 12° informeren over de mogelijkheden tot financiering van de werken;
- 13° begeleiden bij de uitvoering van werken, waaronder wordt verstaan:
- contacteren van de gekozen uitvoerder en afspreken over de timing van de uitvoering van de werken of er minstens voor zorgen dat aannemer en klant met elkaar in contact komen om onderling praktische afspraken te maken qua timing;
 - toezicht op de kwalitatieve uitvoering van de werken;
 - mee zoeken naar oplossingen bij problemen;
- 14° begeleiden bij het aanvragen van financiële tussenkomsten voor de uitgevoerde werken;
- 15° rapporteren aan de elektriciteitsdistributienetbeheerder over de uitgevoerde taken per woning.

De werken waarvoor begeleiding is voorzien zijn de volgende:

- dak- of zoldervloerisolatie;
- isolatie van buitenmuren, bestaande uit isolatie aan de buitenzijde, aan de binnenzijde of in de spouw;
- isolatie van vloeren op volle grond of van plafonds van kelders of verluchte ruimtes onder een verwarmde ruimte;
- plaatsing van hoogrendementsbeglazing;
- plaatsing van een thermisch zonnecollectorsysteem;
- plaatsing van een warmtepomp;
- plaatsing van een warmtepompboiler;
- plaatsing van een ventilatiesysteem.

De criteria, technische eisen en regels van deze werken zijn vermeld in artikel 6.4.1/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 en in artikels 1, 2 en 3 van het ministerieel besluit hierboven vermeld.

De elektriciteitsdistributienetbeheerder betaalt binnen de 20 kalenderdagen na ontvangst van een rapportering aan de projectbegeleider collectieve renovatie een collectieve renovatiebegeleidingspremie uit van maximaal 600 euro per woning (dit was voor invoering van dit project 400 euro) in een bepaald collectief renovatieproject waarvoor alle taken, stap 1 tot en met 15, werden uitgevoerd door de projectbegeleider.

In afwijking van het vierde lid bedraagt de maximale collectieve renovatiebegeleidingspremie die in het kader van een collectief renovatieproject aan een projectbegeleider collectieve renovatie kan worden uitbetaald per woongebouw 7500 euro, waarbij de collectieve renovatiebegeleidingspremie per wooneenheid van het woongebouw als volgt wordt bepaald: voor de eerste vijf wooneenheden maximaal 600 euro per wooneenheid en vanaf de zesde wooneenheid maximaal 150 euro per wooneenheid.

De bedragen, vermeld in het vierde en vijfde lid, worden vanaf 2022 jaarlijks geïndexeerd aan de hand van het cijfer van de gezondheidsindex van de maand december van het jaar voor de aanpassing met

als basisindexcijfer het cijfer van de gezondheidsindex van december 2020.

De collectieve renovatiebegeleidingspremie wordt als volgt aan de projectbegeleider collectieve renovatie uitbetaald: na uitvoering van de taken zoals vermeld onder stap 1 tot en met 10, en rapportering hierover aan de elektriciteitsdistributienetbeheerder heeft de projectbegeleider recht op een vergoeding van een derde van de maximale collectieve renovatiebegeleidingspremie per wooneenheid (hier al aangepast volgens voorwaarden van dit project, dus 200 euro). Het resterende bedrag van de collectieve renovatiebegeleidingspremie wordt aan de projectbegeleider uitbetaald na uitvoering van de taken zoals vermeld onder stap 11 tot en met 15 (400 euro).”

In totaal is er voor de uitvoering van deze maatregel een budget voorzien van in totaal 2 miljoen € of omgerekend ongeveer (rekening te houden met het plafond voor grote appartementsgebouwen en de jaarlijkse indexatie van de burenpremie) 10 000 renovatiebegeleidingstrajecten die aldus bijkomend worden ondersteund.

De mogelijke energiebesparingen en CO₂-uitstootreducties die dankzij deze maatregel kunnen worden gerealiseerd, worden hierna besproken.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De financiering van deze maatregel vindt wettelijke basis in het wijzigingsbesluit van 16/07/2021 van het Energiebesluit van 19 november 2010. Dit houdt in dat thans vanuit artikel 6.4.1/12 § 4/8 voor de uitvoering van de actieverplichtingen, zoals die vermeld worden in artikel 6.4.1/9/1 van het Energiebesluit aan de elektriciteitsdistributienetbeheerder een vergoeding wordt toegekend voor de door of krachtens artikel 6.4.1/9/1 verstrekte begeleiding van:

1° voor een woning: 200 euro per woning;

2° voor een appartementsgebouw: 200 euro per wooneenheid voor de eerste vijf wooneenheden, en 50 euro vanaf de zesde wooneenheid, afgetopt op 2500 euro voor het hele appartementsgebouw.

Voor dit project wordt een budget van 2 miljoen euro voorgesteld voor de uitbreiding van de burenpremie, met name 10.000 extra premies aan 200 € elk.

Een gedeelte hiervan kan worden gefinancierd met middelen uit het Vlaams Klimaatfonds (1 miljoen euro), de rest wordt voorzien vanuit het Energiefonds (1 miljoen euro).

In de Mededeling aan de Vlaamse Regering van 18 december 2020 betreffende de besteding van de middelen in het Vlaams Klimaatfonds (VKF) in 2021 (VR 2020 1812 MED.0431/1BIS) is vermeld dat de Vlaamse Regering de vrije beleidsruimte van 73,6 miljoen euro binnen het VKF in 2021 wil inzetten voor haar bijdrage aan internationale klimaatfinanciering (4,8 miljoen euro) en voor cofinanciering van Vlaamse mitigatiemaatregelen (68,8 miljoen euro). Van dit laatste bedrag werd voor de uitbreiding van de burenpremie een budget van in totaal 1 miljoen euro voorzien.

In dezelfde mededeling werd bepaald dat elke minister in de loop van 2021 voor de aangekondigde maatregelen een gedetailleerde aanvraag moet indienen, conform de procedure beschreven in de visienota van 11 september 2020 (VR 2020 1109 DOC.0985/1BIS). Hierbij zorgt elke minister:

- voor de raming van het niet-ETS of LULUCF broeikasgas-reductiepotentieel, de raming van de investeringskosten en de raming van de jaarlijkse kosten en jaarlijkse opbrengsten/besparingen. Het beleidsdomein Omgeving stelt hier een sjabloon voor ter beschikking;
- voor agendering op de Vlaamse Regering van de geselecteerde maatregelen;
- dat de geselecteerde maatregelen in lijn zijn met de geldende staatssteunregels.

Publieke kostenefficiëntie	<i>investeringskost Vlaamse/lokale Overheid / BKG- reductie totaal</i>	euro/ton CO2eq	34,62
Cofinanciering bij onbekende kostenefficiëntie			0%
Cofinancieringspercentage maatschappelijke kostenefficiëntie			70%
Cofinancieringspercentage hefboom			10%
Cofinancieringspercentale totaal			80%
Bijdrage Vlaams Klimaatfonds	<i>maximale bijdrage</i>	euro	1.600.000,00
Bijdrage bevoegde entiteit	<i>maximale bijdrage</i>	euro	800.000,00

Het maximaal mogelijke totale VKF-cofinancieringspercentage voor deze maatregel bedraagt op basis van een voordelige kostenefficiëntie 80 % van de projectkost. Naast de bepaling van de kostenefficiëntie als de verhouding van de totale kosten (totale investeringskosten – totale nettobesparingen voor de levensduur) ten opzichte van de totale BKG-reductie, is ook de kostenefficiëntie van de Vlaamse subsidie een relevante beoordelingsparameter. Die geeft per project een directere inschatting van de mate waarin de inzet van Vlaamse publieke middelen leidt tot een kostenefficiënte BKG-reductie. De verhouding van de totale Vlaamse subsidiemiddelen ten opzichte van de totale BKG-reductie geeft een publieke kostenefficiëntie van 34,62 euro/ton CO2eq. (2.000.000 euro/57.764,91 ton CO2eq).

Voorgesteld wordt om het cofinancieringspercentage vanuit het VKF te beperken tot 50% of 1 miljoen. Voor het resterende benodigde budget van 1 miljoen euro, zijn financieringsmiddelen beschikbaar in het Energiefonds (begrotingspost QE0-1QEE4KE-WT basisallocatie QE44807).

Het advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 8 december 2021. Dit advies is gunstig, echter ten belope van een voorgesteld budget van 600 000 euro. Het advies is in bijlage 2 toegevoegd.

De Inspectie van Financiën merkt op dat “er over de laatste 5 jaar in totaal wel 9685 wooneenheden voor een begeleidingstraject aangemeld werden, maar er maar 3766 renovatiemaatregelen uitgevoerd en burenpremies uitgekeerd werden. Bijgevolg lijkt de voorgestelde reservatie van 2 Mio euro aan bijkomende middelen uit te keren aan de electriciteitsdistributiebeheerders voor deze burenpremie overdreven. Nemen we een gemiddelde van +/- 750 burenpremies/jaar, wat overeenkomt met een bijkomende behoefte/jaar van 150.000 euro/jaar, of 600.000 euro over de komende vier jaar als aannemelijk cijfer.”

In deze uitbreiding van de burenpremie is echter voorzien dat de bijkomende premie van 200 € reeds wordt uitgekeerd na het opstellen van het renovatierapport door de projectbegeleider, concreet na stap 10 in het begeleidingstraject. Dit om de reeds gemaakte kosten voor begeleiding te kunnen vergoeden. Dit is een verschil met de rest van de burenpremie die slechts wordt uitgevoerd na de realisatie van minimaal 1 voorgestelde energetische renovatiemaatregel.

Het verschil tussen het aantal opgestarte renovatietrajecten (sinds 2017 9685 wooneenheden aangemeld hiervoor) en het aantal uitgekeerde burenpremies (3766) heeft dan ook voornamelijk te maken met financiële en praktische bezwaren die opduiken nadat het renovatierapport door de projectbegeleider is opgesteld en die verhinderen dat een opgestart renovatietraject leidt tot een effectief uitgevoerde renovatiemaatregel.

Voor deze voorgestelde maatregel menen we terecht te mogen uitgaan van een realistische inschatting van het aantal op te starten renovatietrajecten voor de komende 4 jaar die zullen leiden tot de opstelling van een renovatierapport (de noodzakelijke voorwaarde voor de uitbetaling van de uitgebreide burenpremie van 200 €). Aldus stellen we voor een budget van 2 000 000 euro te voorzien, te weten 10 000 opgestarte renovatietrajecten x 200 €/traject.

Op basis van de beschreven argumentatie wordt er gevraagd om het gunstig advies van Inspectie van Financiën voor een budget van 600 000 € te verhogen naar het voorziene budget van 2 000 000 euro en het begrotingsakkoord te verlenen.

Het begrotingsakkoord werd gegeven op 16 december 2021. Dit akkoord is in bijlage 3 toegevoegd.

B. ESR-TOETS

Het voorstel van beslissing heeft geen impact op de ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Nadat de Vlaamse Regering haar goedkeuring heeft gehecht aan het voorgestelde budget, zal de Vlaamse minister van Energie instaan voor de overdracht van deze middelen uit het Klimaatfonds.

Jaarlijks zal over de voortgang en de gerealiseerde emissiereducties van de maatregelen gefinancierd vanuit het VKF worden gerapporteerd aan de Vlaamse Regering volgens de timing en voorwaarden die het VEKA zoals voorzien in de visienota van 11 september 2020 (VR 2020 1109 DOC.0985/1BIS) nog zal bepalen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. kennis te nemen van de nota aan de Vlaamse regering houdende de uitbetaling van de uitgebreide burenpremies voor de projectbegeleiders van collectieve renovaties.
2. om voor deze maatregel een totaalbudget van 2 miljoen euro te reserveren (1 miljoen euro uit het Vlaams Klimaatfonds en 1 miljoen euro uit het Energiefonds).

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse viceminister-president en Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke Kansen

Bart SOMERS

Bijlagen:

1. het ingevulde sjabloon aanvraag VKF cofinanciering 2021 uitbreiding burenpremie;
2. het advies van de Inspectie van Financiën;
3. het begrotingsakkoord;